

SANAT 7.

MÜZELER

01822 Exhibit of Islamic art: Iranian lustreware of the thirteenth century. Mansour Gallery, June 1979.

İslami sanat sergisi: 13. yüzyıl İran avizeciği

SANAT 7.

MÜZELER

6129 CONTENAU, G. Les nouvelles salles d'art musulman au musée du Louvre. Syria 3 (1922), pp. 251-260; 4 (1923), pp. 66-75

Leviz müzesinde yeni İslami sanat salonları

708.92
GS.G

Gemeentemuseum van 'S-Gravenhage

Gids van de afdeling oude kunstnijverheid / prepared by Beatrice Jansen.- 'S'-Gravenhage: Voorlopige Uitgave, 1950. 55 p.: ill.; 20,5 cm. Text in Nederlands

1. Art Museums, Collections - Holland I. Jansen, Beatrice (prep.) II. Title

SANAT 7.

MÜZELER

7075 AGA-OGLU, M. Islamische Metallarbeiten aus Istanbul Museen. Belvedere 1932 (July-Dec.), pp. 14-16

İstanbul Müzelerinde İslami metal eserleri

SANAT 7.

MÜZELER

01469 'USH, M. Abû-l-Faraj al-. Musée national de Damas. Département des antiquités arabes islamiques. Damas, 1976. (Direction générale des antiquités et des musées.) [Also, in English: A concise guide to the National Museum of Damascus; transl. by Muhammad Khalifa.]

Sam' al-Buhārī, İslam-avazları eserleri böhürü

708.791
GO.O

Gosudarstvennii Muzei Iskusstv Karakalpakskoy (Azerbaijan)

Otdel drevnego i srednevekovogo iskusstva I vek do naghey zil - xlii vek naghey zri....- Moskva: Izdatel'stvo Sovetskii Khudofnik, 1976. 255 p.: ill. (some col.); 30 cm. Text in Russian

1. Art Museums, Collections - Azerbaijan I. Title

8260

55

IRAKA

708.69
CA.C

Calouste Gulbenkian Museum (Lisbon)

Calouste Gulbenkian Museum catalogue.- Lisboa: Fundacao Calouste Gulbenkian, 1982. 399 p.: 1029 ill.; 24 cm. Includes index

1. Art Museums, Catalog - Portugal I. Title

6365

708.39
BU.B

Budapesti Torteneti Muzeum (Budapest)

Buda a Közepkorban / prepared by Bertalan Vilmosné and Nagy Emese.- Budapesti: Budapesti Torteneti Muzeum, 1963. 79 p.: 33 ill.; 17x15,5 cm.- (Emlekek Budapest Multjabol) Text in Hungarian, Russian, French and German

1. Art Museums, Catalog - Hungary I. Vilmosné, Bertalan (prep.) II. Emese, Nagy (prep.) III. Title IV. (Series)

7181

708.2
HA.

Handbook to the Fitzwilliam Museum Cambridge.- 3rd ed.- Cambridge: Cambridge University Press, 1952. iv, 58 p., 8 p. of plates; 21,5 cm.

7241

1. Art Museums, Collections - England

C. KİTABIYAT

MÜZELER

KUTUPHANELER

978 BARTOLD, V. V. Zanyatiya v Turkestanskikh bibliotekakh i muzeyakh letom 1925 g. (Travaux dans les bibliothèques et les musées du Turkestan en été 1925.) Bull. Acad. Sci. 6 ser., 20 (1926), pp. 217-236

1925 yılında Türkistan müzelerinde ve kütüphanelerinde çalışmalar

708.36
KU.

Kunst in Österreich: museen und kunstschatze.- Wien: Österreichische Fremdenverkehrs-werbung, [n.d.]. 80 p.; 29,5 cm.

8494

1. Art Museums, Collections - Austria

SANAT 7

MÜZELER

İSRAİL

01467 RAHMANI, L.Y. The Museums of Israel Photographs by Peter Larsen. London: Secker & Warburg, 1976.

İsrail Müzeleri

SANAT T.

MÜZELER

6134 DIMAND, M. S. Dated specimens of Mohammedan art in the Metropolitan Museum of Art. *Met. Mus. Stud.* 1 (1928), pp. 99-112, 208-232

Metropolitan Sanat Müzesinde tarih boyunca Muhammedî Sanat, Örnekleri

Müze

04115 WESTPHAL, H. Ein Mörser aus der Abteilung Westasien des Museums für Völkerkunde Berlin. *Baessler-Archiv N.F.* 25 (50 1977) pp. 193-204.

SANAT T.

MÜZELER

6130 CUST, L. A Museum of Oriental Art. *Burl. M.* 20 (1911-12), pp. 343-345

Büyük Sanat Müzesi

929 LABDOUB, Julia. The role of women in museum management. *Actes de la Rencontre / Proceedings of the Encounter Musées, Civilisation et Développement / Museums, Civilization and Development, Amman ... 1994.* Paris: ICOM. Conseil International des Musées / International Council of Museums, 1994, pp.285-286 (The founding & ... running of "The Old Bethlehem Home".)

16 ARALIK 1999

344.561093 TU.E Turkey [Laws, etc.]

Eski eserler ve müzelerle ilgili kanun nizamname ve emirler / prepared by Nurettin Can. - Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1948. 130 p.; 23,5 cm.

5260 1. Social Law, Museums - Turkey I. Can, Nurettin (prep.) II. Title

91-933321

Micro-fiche 91/59443 - IRAN MÜZE Micro-Sensat, Mohammed Hassan. *Mūzah'ā-yi Irān / girdāvart, Muhammad Hasan Samsār; tanzīm-i qafhāt, Sādiq Bārīrānī. - [Tehran]: Vizārat-i Farhang va Hunar, Idārah-i Kull-i Mūzah'ā va Hifz-i Binā'ā-yi Tārīkhī: Intishārāt-i 'Ilmī, 1340 (1961).* 109 p.; chiefly ill.; 29 cm. In Persian; romanized record. (On museums in Iran)

16 ARALIK 1993

702.88 IN.P International Council of Museum

Problems of Conservation in Museums = Problemes de conservation dans les musées / by ICOM. - Paris: Editions Eyrolles, 1969. 223 p.; 11 ill.; 7 figs; 25cm. - (ICOM. Tra-vaux et Publications, 8).

2692 1. Art, Conservation and Restoration I. Title II. Title: Problems of Conservation dans les musées III. (Series.)

SANAT T.

MÜZELER

01468 STAATLICHE MUSEEN PREUS-SISCHER KULTURBESITZ, *Museum für Islamische Kunst, Berlin.* [Author of the legends to the illustrations: Klaus Brisch.] Stuttgart: Bel-ser, 1980.

İslam sanat müzesi, Berlin.

SANAT T.

MÜZELER

6152 KÜHNEL, E. The Islamic Department of the Berlin Museum. *AI* 15-16 (1951), pp. 143-145

Berlin Müzesi İslam Departmanı

757.309561 IO.P Topkapı Sarayı Müzesi (İstanbul)

Die portraits der sultane / prepared by Nigar Anafarta; translated by Julia Anita Babeluk. - Istanbul: Verlag Doğan Kardeş, 1967. 15 p., 24 p. of plates: ill. (all col.); 34 cm. Translated from Turkish into German

5769 1. Turkish Portraits, Men I. Anafarta, Nigar (prep.) II. Babeluk, Julia Anita (tr.) III. Title

708.9561 ÖN.M Önder, Mehmet

The museums of Turkey and examples of the masterpieces in the museums / by Mehmet Önder; translated by Priscilla Mary Butler. - 2nd ed. - Ankara: Türkiye İş Bankası, 1983, c1977. 257 p.; ill. (some col.); 27,5 cm. - (Türkiye İş Bankası Cultural Publications; no. 175. Art Series; no. 27) Translated from Turkish in to English

5676 1. Art Museums, Collections-Turkey I. Butler, Priscilla Mary (tr.) II. Title III. (Series)

069.016 MÜ. Müzeler ve müzecilik bibliyografyası: 1926-1976 / prepared by Sümer Atasoy. - Istanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1976. 80 p.; 23 cm.

6109 1. Museology, Bibliography I. Atasoy, Sümer (prep.)

GALLERIES, MUSEUMS, ART COLLECTIONS

708.14 ME.N The Metropolitan Museum of Art (New York)

Notable acquisitions 1975-1979 / edited by Philippe de Montebello. - New York: The Metropolitan Museum of Art, c1979. 96 p.; ill. (some col.); 28 cm.

5794 1. Art Museum, collections - Northeastern United States I. Montebello, Philippe de (ed.)

SANAT T.

MÜZELER

6160 PICARD, C. Aux musées de Constantinople. *RAAM* 40 (1921), pp. 159-172, 241-256

İstanbul müzelerinde

13 OCAK 1994

132922 MÜZE
5070. *Islamisches Museum (Berlin, Ost):* Wegleitung / Islamisches Museum / Volkmar Enderlein. - Berlin: Islam. Museum, [1989]. - 88 S. - (Wegleitung durch die Ausstellungen des Pergamonmuseums) 9 E 1345

708.7
GO.G

Gosudarstvenniy Muzei (Moscow) *IRACA*

Gosudarstvenniy muzei vostochnik kul'tur. - Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Izobrazitel'nogo Iskusstva, 1959. 13 p., [68] leaves of plates: ill. (some col.); 29,5 cm. Text in Russian

8255 1. Art Museums, Collections - Russia I.Title

HOHENWART-GERLACHSTEIN, A.

Urgent ethnology. A brief report on the Baghdad Meeting in April 1967 organized by the International Council of Museums.

Bull. ICAER 9(1967), pp. 31-36

- Bağdat
- Müze

SANAT 7.

MÜZELER

01461 *Orient romanesque. Orient pittoresque dans l'oeuvre de jeunesse de Victor Prouvé: juin-septembre 1977. Musée de l'École de Nancy.* Catalogue par Roselyne Bouvier et Chantal Humbert. Nancy: Musée des arts décoratifs, 1977. 12 pp.

Romanesk zark. V. Prouvé'nin gençlik eserinde pitoresk zark nesneler 1977. Nancy'deki müze.

SANAT 7.

MÜZELER

01473 *State Museum of Oriental Art.* [Guide to its contents.] Izobrazitelnoye Iskusstvo, Moscow 1978.

Zark Sanatı Devlet Müzesi

SANAT 7.

MÜZELER

01479 *Arts du Maghreb: collections du Département des arts maghrébins musulmans. Musée national des arts africains et océaniques.* Paris. Bourges: Musée du Berrv. 1977-8.

Magreb sanatları:

Müslüman Magrebin sanatları bilimsel koleksiyonu. Okyanus ve Afrika sanatları müze müzesi.

SANAT 7.

MÜZELER

6151 KÜHNEL, E. *Das Ewqâf-Museum in Konstantinopel.* ZBK 58 (1924), pp. 41-50

İstanbul'da Ewqâf Müzesi

06 HAZ 2007

307 FODOR, Alexander. *A magic bowl from India in the Tareq Rajab Museum. Sifting sands, reading signs. Studies in honour of Professor Géza Fehérvári.* Ed. Patricia L. Baker and Barbara Brend. London: Furnace Publishing, 2006, pp.187-198. + col. plate 16b. [16th century.]

MÜZE

224 COVINGTON, Richard. *Traders of the third millennia. Saudi Aramco World*, 54 iv (2003) pp.14-23. [Includes policies of museums in Islamic countries towards loaning to museums abroad.]

MÜZE

2410 *Les sciences dans la civilisation arabo-islamique: collection du Dar al-Athar al-Islamiyyah, Musée des Arts Islamiques. Science in the Arab-Islamic civilization: collection of Dar al-Athar al-Islamiyyah, Museum of Islamic Arts.* Kuwait: Dar al-Athar al-Islamiyyah, 1984, pp. 1989. 46pp. [Exhibition catalogue. Arabic title: *Al-funûn 'ind al-'Arab wa 'l-Muslimîn.*]

MÜZE

24 MAYIS 2006

05 MAYIS 1993

GEBZE, ESKİHİSAR'DA

OSMAN HAMDİ BEY VE MÜZESİ

ERDEM YÜCEL

Istanbul'un Anadolu ile bağlantısını sağlayan yol üzerindeki Gebze, yüzyıllar boyunca önemini hiç bir zaman yitirmemiştir. Tarihi çağlarda buradaki yerleşmenin başlangıcı kesinlik kazanmamakla beraber Kalkeдон'dan (Kadıköy) Nikomedia'ya (İzmit) giden yol kenarında oluşundan ötürü Antik Çağda da önem kazanmasına neden olmuştur. Osmanlılar Gebze'yi sürekli yerleşmeden çok sefere çıkan orduların konakladıkları bir yer olarak düşünmüşlerdir.

Kanûni Sultan Süleyman zamanında Matrakçı Nasuh'un "Beyan Menazili Seferi-irakeyn" isimli minyatüründe çiçekler ve ağaçlar içerisindeki Gebze de Sultan Orhan Gazi ile Çoban Mustafa Paşa'nın camileri görülmektedir.

XIX. yüzyılda Gebze gezginlerin ilgisini çekmiş ve bunu yöredeki arkeoloji araştırmaları izlemiştir. Öncelikle Kartacalı kumandan Hannibal'in mezarını bulmayı amaçlayan bu araştırmalarda yoğun biçimde Roma ve Bizans kalıntıları ile karşılaşmıştır. Sultan Orhan Gazi zamanında Osmanlı topraklarına katılan Gebze'de dini ve sosyal içerikli yapılar birbirlerini peşpeşe izlemiştir. Sultan Orhan Gazi, İlyas Bey ve Çoban Mustafa Paşa camileri başta olmak üzere türbe, hamam, çeşme gibi yapılar bu şirin ilçeyi süslemiştir.

Gebze'nin güney batısında, ilçe merkezine 6 km uzaklıktaki Eski-hisar köyü ise tarihi geçmişinin yanı sıra Osman Hamdi Bey'in evi ile ün yapmıştır. Osmanlıların egemen olduğu yıllarda Eski-hisar köyü Gebze'nin iskelesi olarak 1520 yılında yedi ailenin burada barınma-

sıyla kurulmuştur. Köydeki ilk yerleşme Eski-hisar kalesi eteklerinde başlamış, yavaş yavaş gelişen köy doğuya doğru genişlemiştir.

Türk müzeciliğinin önde gelen kişilerinden Osman Hamdi Bey Eski-hisarı babasının Gebze'deki konağından tanımış, sonra da bu şirin köye büyük önem vermiştir. Çok yönlü bir kişiliği olan Osman Hamdi Bey 1884 yılında köyün batı kıyasına yalısını resimhanesi ile birlikte yaptırmıştır. Bundan sonra da yaşamının büyük bir kısmını Kuruçeşme'deki yalısı ile Eski-hisar arasında geçirmiştir. Osman Hamdi Bey bu güzel yapının araziye yerleşiminden en ince detayına kadar ilgilenmiş, iki katlı köşkün ahşap kapılarını tabloları kadar değerli çiçek resimleri ile süslemiştir. Osman Hamdi Bey'in yaşamında yirmialtı yıl yaz aylarını

geçirdiği köşküne yakın dostu Servet-i Fünun dergisinin sahip ve başyazarı Ahmet İhsan şöyle de-ğirmiştir:

"Eski-hisar Gebze'nin eteğinde İzmit Körfezinin kıyısında en ruh okşayıcı bir mevkidedir. Hamdi Bey burasını resmi ve ilmî çalışmalarından sonra bir istirahat yeri olarak seçmiştir. Orada sayın üstadı bazen elinde bahçe makası ve aşı çakısı ile kendi yetiştirdiği nadide meyva ağaçları, üzüm bağları ve gül fidanları içinde görürsünüz. Bazen balık kayığı içinde elinde olta balık tutar bulursunuz. Kendilerini devamlı çalışmalarından Eski-hisar'da tamamen sıyrılmış halde görürsünüz."(1)

Osman Hamdi Bey'in ölümünden sonra muhteşem bir törenle cenazesi kaldırılmıştır. Tabutu Ku-

*Eski-hisar'da
Osman Hamdi
Bey evi ve
müzesi.*

-
- 1 FATMA ÖZGE SADE, Türkiye'de tasarlanmış müze yapıları, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2005

Dergi / Kitap
Kütüphanede Mevcuttur

Müzecilik hareketi ve ilk müze okulunun açılışı

REZAN KOCABAŞ

Memleketimiz yüzyıllar boyunca çeşitli medeniyetlerin kurulduğu bir ülke olduğundan eski eserler bakımından çok zengindir. Topraklarımızın herneresinde kazı yapılırsa ilgi çekici pek çok esere rastlanmaktadır. Fakat uzun yıllar eski eserlere gereken önem verilmemiş bu sebeple yabancılar, memleketimizde kazılar yapmışlar ve elde ettikleri kıymetli eserleri yurt dışına çıkartmışlardır. Bu ihraca mani olmak ve bulunan değerleri bir arada toplamak için 1846 yılında Damat Ahmet Fethi Paşa tarafından bir Bizans Kilisesi olan Sent İrende eski silâhların toplandığı «Mecmaı Eslıhai Atika» ve diğer eserlerin bir araya getirildiği «Mecmaı Asar-ı Atika» olmak üzere iki kısımdan ibaret olan ilk müze kurulmuştur. (1) O zamana kadar eski silâhlar cebhanede, eski paralar darphane ve Topkapı Sarayında bir takım kıymetli eşya da hazinede saklanmaktaydı (2). Zaman zaman bulunan sikkelerde Maarif Bakanlığına gönderiliyordu. Fakat bunlar hiç bir zaman bir müze niteliği taşımamıştır. Sent İrende ilk müzenin kurulmasıyla yurdumuzun çeşitli yerlerinden gelen lahitler, heykeller ve diğer eşya burada toplanmağa başlamıştır. Fakat bundan sonra dahi değerli eserlerin ihracı önlenememiş, Arşiv belgelerinden anlaşıldığına göre muhtelif zamanlarda bu eserlerin kaçırılmasına ve imhasına mani olabilmek gayesiyle bir takım kanun ve nizamlar çıkarılmıştır. Bu arada 1863 yılında çıkan bir iradeden anlaşıldığı üzere Aydın yakınlarında Ayasluğ denilen yerde bazı değerli eserler çıkmış ve zamanın İzmir Demiryolu Müdürü Mösyö Delarke Sadarete bir dilekçe ile müracaat ederek demiryolu inşaatı sırasında bulunanların kaybolmaması için demiryolu civarında bir müzenin açılmasının lüzumunu belirtmiştir. Bu dilekçe göz önüne alınarak adı geçen müzenin kurulması için irade çıkmıştır. Belge 1'de demiryolu müdürünün gönderdiği dilekçeyi, belge 2'de ise bu hususta çıkan iradeyi görüyoruz.

BELGE : 1

Ekselans,

Zatı devletinize bu dilekçeyi sunmakla şeref duyuyorum.

Eski Grek şehri Efes'de Ayasluğ civarında yaptığımız demir yolu çalışmaları esnasında üzerinde yazılar olan işlenmiş bir mermer blok bulduk. Eski bir şatoya ait olan bu kalıntılar demiryolu şirketi emrindeyse de anlaşma gereğince sizin idareniz altında olması lazımdır. Yolun inşasına devam edebilmek için kale duvarını kesmek mecburiyetinde kaldık. Burada daha bir çok şeyler bulacağımıza eminim, bu eşyalardan hiç biri kaçırılmak maksadıyla çalınmamıştır. Demir yolunu ziyarete gelen Avrupalıların gözü önünde ve onları teşvik için bir müze teşkil olduğu halde, kaza müdürü haberim olmadan onları kaldırtmıştır. Bizim çalışmalarımızı da yarıda kesmiştir. Eğer bu eşyalar cahil Grek kasabalıların eline geçerse orada bir hazine bulmak ümidiyle bunları yok edeceklerdir. Tren yolu deseni olan S.M.S. çok kıymetli olmasına rağmen şirketin hakkı gasb edilmiştir.

Sizinle muhavere etmekten çok memnunum ve zamanla bir çok enteresan şeylerin bulunacağını ümit ediyoruz. Bu değerli eşyaların bulunduğu müzenin benim nezaretim altında kurulmasını saygılarımla rica ederim.

DELARKE

Tren Çalışmaları Direktörü ve pamuk için kurulan
Komisyon Başkanı ve Tren İstimlak Komisyonu Başkanı

Yarın İzmir'e hareket ediyorum ve orada emirlerinizi bekliyorum.

1) Aylık Ansiklopedi, cilt 4, sahife: 1132. 2) Dahili irade 7570 Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü, Geliboluda bulunan eski paraların darphaneye nakli 1263 (1846)

MÜZE, sayı: 2-3, Temmuz 1989-

Haziran 1990, s. 5-8. 0.2263

28 HAZİRAN 2000

Derginin başımına maddi katkıda bulunan "Türk Kültürüne Hizmet Vakfı"na ve İngilizce çevirilerde yardımlarını gördüğümüz İngiliz Arkeoloji Enstitüsü (British Institute of Archaeology) ile Türk-Amerikan İlmî Araştırmaları Derneği (ARIT - American Research Institute in Turkey)'nin Ankara şubelerine teşekkürlerimizi sunarız.

MÜZECİLİĞİMİZİN BAŞLANGICI VE TÜRK-İSLAM ESERLERİ MÜZELERİ

Prof. Dr. Semavi EYİCE

Türklerde müzeciliğin tarihini, çok eskilere Selçuklu çağına kadar indirmek mümkündür. Konya'nın ortasındaki höyüğün etrafını bir sur duvarı ile çevirirken Türk tarihinde ilk müze denemesini yapan Selçuklular, buldukları her döneme ait, her çeşit işlenmiş taşı bu sur duvarlarının görünür yerlerine yapııştırarak sergilemek suretiyle, bir bakıma bir müzeci anlayışıyla davranmışlardır. Fransız seyyahi

Léon de Laborde (1807-1869)'un 1837' de yayınlanan Voyages en Asie Mineure et en Syrie başlıklı büyük eserindeki gravürlerde, Konya surları ve kapıları, onları süsleyen kabartmalar ve heykeller ile görülür (Resim 1-2). Bunlar arasında, duvara saplanmış bir konsol üzerine yerleştirilmiş, başsız çıplak bir erkek heykelinin varlığı hem dikkat çekici; hem de şaşırtıcıdır. Anadolu'daki bir çok

Selçuklu çağına ait Konya kalesinin, daha önceki dönemlerin eserleri ile süslenmiş olması bizdeki ilk müze denemesi sayılabilir.

Türk mimari eserlerinde karşılaşılan daha önceki medeniyetlere ait işlenmiş parçalar da bu eserlerin yok olmalarını önleyen bir davranış, kısacası bir çeşit müzecilik gibi değerlendirilebilir. Konya ile Iğın arasında Kadinhani bu hususta gayet belirli bir

which won her acclaim among folklorists and the presidency of the Folk Lore Society from 1953 to 1955. Her last field expeditions were at Petra (1937) and at Tell el-'Ajjul near Gaza with Flinders Petrie and E. J. H. MacKay in 1938.

Murray's bibliography includes more than eighty books and articles. Her best-selling popular book *The Splendour that was Egypt* appeared in 1949. Her last and hundredth year saw the publication of two books, *The Genesis of Religion* and her memoirs, *My First Hundred Years*. Murray's greatest contribution to Egyptology may well have been her dedication to teaching, which resulted in the first integrated program of studies in Egyptology in England, and in training subsequent generations of British archaeologists.

[See also Abydos; 'Ajjul, Tell el-; Petra; Saqqara; and the biography of Petrie.]

BIBLIOGRAPHY

- Dawson, Warren R., and Eric P. Uphill. *Who Was Who in Egyptology*. 2d rev. ed. London, 1972.
 Murray, Margaret. *Elementary Egyptian Grammar*. London, 1905.
 Murray, Margaret. *Saqqara Mastabas*. Part I. Publications of the Egyptian Research Account, 10. London, 1905.
 Murray, Margaret. *Elementary Coptic (Sahidic) Grammar*. London, 1911.
 Murray, Margaret. *The Splendour That Was Egypt*. London, 1949.
 Murray, Margaret. *The Genesis of Religion*. London, 1963.
 Murray, Margaret. *My First Hundred Years*. London, 1963.

BARBARA SWITALSKI LESKO

Muze

MUSEUMS AND MUSEOLOGY. It is often assumed that a fascination with the past is a preoccupation of the modern era, born of a time when the luxury of leisure could permit the retrospective perusal of earlier peoples and cultures. In point of fact many earlier civilizations demonstrated the same curiosity in their ancient antecedents; "museums," in the sense of collections of curios and relics illustrating the past, have existed, in some form, since well before classical times. Nabonidus, the sixth-century BCE ruler of the Neo-Babylonian Empire, is thought to have had a museum, containing ancient inscriptions and other artifacts, at Ur, and possibly another at Babylon. The Greeks also frequently adorned their temples and shrines with statues, paintings, and, in addition to aesthetically interesting artifacts, unusual geological and natural history specimens. Indeed, it was the Greeks who first devised the word *museum*, although the building first named as such, erected by Ptolemy Soter in Alexandria in the third century BCE, was, in reality, more akin to a modern university research institute.

Museums in the currently accepted sense of the term trace their origins to the Renaissance, when an interest in the ancient world was rekindled, and wealthy individuals began to assemble extraordinarily rich and varied collections of art treasures. Nowhere was collecting artifacts and works of art more vigorously pursued than in Italy: in the fifteenth cen-

tury the Medicis were particularly active in Florence, and in 1471 Pope Sixtus IV established a museum of antiquities on the Capitoline Hill in Rome. More museums were built in the following century. The Belvedere Gardens in Rome became the setting for a fine collection of classical statuary, and the Uffizi Gallery was founded in Florence.

These early museums were essentially private collections, accessible only to their owners; in the seventeenth century, however, it became customary to grant access to learned travelers and educated members of the public, sometimes on receipt of an admission fee. It was out of the tradition of those private collections that the concept of the public museum was born—the creation often inspired by the bequest of the collection to the nation following the death of the owner. Thus it was that the physician Hans Sloane's extensive and diverse collections of antiquities, natural history, and geological specimens, drawings, books, and manuscripts came to form, after his death in 1753, the basis of the first real public museum, the British Museum in London, which first opened its doors to the general public in 1759.

The two hundred years or so following the foundation of this great institution saw the rapid development and proliferation of museums throughout the world; not only museums to serve antiquities and works of art, but museums to document almost every aspect of human experience as well as the natural sciences. As museums have both diversified in terms of their subject matter and specialized with regard to their various points of focus, there has arisen the need for an all-embracing discipline to cope with the numerous aspects and demands of collection curation. The name given to this multifaceted discipline is *museology*, which may be defined as the study of aspects relating to museum collections (in this respect, therefore, the term *museum studies* is to be much preferred because museology might otherwise be taken to indicate a study of museums or even a study of the muses). Clearly, the parameters of this study are variable, depending upon the nature of the collections: the problems facing a museum of philately will not be the same as those confronting a museum of marine transport. In general terms, however, the broad categories of collection care and management are applicable to almost any museum. Restricting the discussion to archaeological museums, the principal subject areas subsumed under the heading of museology or museum studies are display and presentation, conservation and storage, documentation and cataloging, public relations and education, management and policy, and, in the case of some of the larger museums, research.

The issue of display and presentation is perhaps one of the most complex areas of museology, involving, as it often does, a balance between aesthetic values and technical restrictions. The overall design of a particular room or gallery, the arrangement and style of showcases, and the positioning of freestanding exhibits have to be weighed against such factors as access, anticipated number of visitors, and security.

خطط السير

- Müze
(Sammüzeleeri)

تأليف

محمد كرد علي

الجزء السادس

الناشر

مكتبة النوري
دمشق

دور الآثار

المتاحف والعرب :

المتاحف العامة على الصورة التي نراها في الغرب لعهدنا ليست مما عهد في هذا الشرق. فإن آثينة منذ الزمن الأطول كان لها متحف دعته رواق الصور. وعرضت رومية أجمل ما أخذته من الصور من آثينة. ولم يكن حتى في القرون الوسطى في أوروبا متاحف. وكانت بدائع الصنائع البشرية تحفظ في دور الملوك وفي قاعات البيع والأديار. حتى إذا كانت القرون الحديثة ونشأ كبار المصورين في إيطاليا وغيرها كثرت المتاحف التي تعرض فيها التصاوير العجيبة ومبدعات العقول والأنامل، بحيث كاد أن يكون لكل مدينة معرض منها. وأخذت تنص بما يهديها إياه الكبراء والملوك، ولما كثرت الإحصاء عمّ المتاحف أيضاً. فصار للأمم العظمى متحف لغرائب الصناعة في النقش، وآخر في الرسم، وغيرها في أدوات الحرب، وآخر في أدوات الزينة، وغيره في أدوات الموسيقى إلى غير ذلك.

ولا نعلم إن كانت للعرب متاحف أيام مدينتهم على الصورة التي هي اليوم في كل بلد تذوق الحضارة، بل كانت متاحفهم في جوامعهم وقصورهم التي اختاروا لنقشها وتزويقها أمهر صناع أيامهم على نحو ما كان في جامع بني أمية في دمشق، والأقصى في القدس، وبعض جوامع بغداد والقاهرة، وفي الحمراء والزهراء في الأندلس، وفي قصور الخلفاء ببغداد وقصورهم في الأندلس وقصور الفاطميين في القاهرة. وكانت دور العظماء في الشرق كما كانت في الغرب تتنافس في بدائع الصناعة وتجعلها بحيث يراها من يختلفون

168 - 179 arasindadir.

المشرق الأقصى وأستراليا ، فاتصلت مصر بأوروبا بخط الشركة الإنجليزية وبالخط الذي أنشأته الحكومة المصرية إلى غزة ومنها إلى الآستانة .

البريد

استمر البريد في عهد عباس وسعيد يسير على الطريقة التي كانت متبعة في عصر محمد علي ، فكان يحمل براً على يد السعاة وبحراً على ظهر السفن في النيل (انظر عصر محمد علي ص ٥٦٧ الطبعة الأولى) .

وكان للجاليات الأوروبية مكاتب للبريد بالإسكندرية والقاهرة ، يقوم عليها طائفة من الأفراد يتولون أمر إرسال الخطابات إلى أصحابها ، واشتهر منهم رجل يسمى المسيو موتسي Muzzi فكان له شبه إدارة لتوزيع البريد بين مصر وأوروبا .

فاعتزم إسماعيل إنشاء مصلحة بريد مصرية ، تكون فرعاً من فروع الحكومة ، فاشترى إدارة البريد التي أنشأها المسيو موتسي ، وصارت إدارة مصرية تابعة للحكومة من يناير سنة ١٨٦٥ ، وأبقى المسيو موتسي مديراً لها ، بعد أن أنعم عليه بلقب بك ، فصار أول مدير لمصلحة البريد في مصر .

واعترل موتسي بك العمل سنة ١٨٧٦ ، فعين مكانه المستر كليار Caillard الإنجليزي وأنعم عليه فيما بعد بالباشوية ، فعرف بكليار باشا المسمى باسمه الشارع الذي به دار مصلحة البريد العامة بالإسكندرية (نقلت إلى القاهرة) .

وقد نظمت إدارة البريد وأنشئت لها المكاتب في الإسكندرية والقاهرة والأقاليم ، وبلغ عددها في عهد إسماعيل ٢١٠ مكتب (عشرة ومائتي مكتب) .

المتحف المصري *Musee*

تقدم القول في كتاب « عصر محمد علي » (ص ٤٦٢) أن محمد علي أمر بمنع خروج الآثار القديمة من مصر ، وبالمحافظة عليها ، وأنشأ داراً للآثار بجهة الأزبكية بمنزل الدفتردار ، ونضيف إلى ذلك أن هذا الأمر لم يمنع يد السرقة والنهب أن تمتد إلى الآثار والعاديات

anet Vakfr

عصر إسماعيل

بقلم

عبد الرحمن الرافعي

الجمعية التاريخية

يشتمل على ختام الكلام عن عصر إسماعيل

Türkiye İhtisat Vahfi	
İstisna	
Yıl	8317
Snif	362
	P.O.S.A

الطبعة الثالثة

١٤٠٢ هـ - ١٩٨٢ م

دار المعارف

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu

61—62 Sayılı Belleteninden

AZİZ OGAN TÜRK MÜZECİLİĞİNİN 100 ÜNCÜ YILDÖNÜMÜ

Türkiyede Müze kuruluş tarihinin 100 üncü Yıldönümü münasebetiyle Milli Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğünün siparişi üzerine İstanbul Arkeoloji Müzesi Heykeltıraşlık atölyesi şefi Reha Arıcan'a hazırlattırılan madalyadır.

Bir tarafında Fethi Ahmet paşanın resmi; diğer yüzünde de yüz yıl önce içinde antika toplanan Aya İrini Kilisesinin dış görünüşüdür.

A historical survey of the Museum of Antiquities at Istanbul

Medal designed by Reha Arıcan to commemorate the first centenary of the foundation of the Museums of Turkey.

Obverse: Portrait of Fethi Ahmed paşa.

Reverse: Church of St. Irene where Antiquities were collected one hundred years ago.

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu
İstanbulu Sevenler Grubu Yayınlarından

1947

